

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

M. DC. LXI. Coloniae Munatianaee, 1661

De Privilegiis, Et Excessibus privilegiatorum. Titvlvs XXXIII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62953](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62953)

quid post appellationem hujusmodi inveniatis attentatum, &c.
[Unde petebant, ut ipsorum probationes recipi, & prohiberi edificium mandarentur.]

CAP. IV.

Summatum est sup. cap. proximo.
Gregorius IX.

Is cui opus novum te nunciasset a preponis, non obstante cautione, quas offertur ab ipso de opere destruyendo, si non iure edificatum existat, teneat re per trium mensium spacium expectare, juris tui prajudicium probare volentem.

DE PRIVILEGIIS, ET EXCESSIBUS PRIVILEGIATORUM.

TITVLVS XXXIII.

CAP. I.

Episcopali dignitas non debet trahi, nisi locis insignibus, & populosis.

Leo Papa.

Episcopalia gubernacula non nisi majoribus populis, & frequentioribus civitatibus prafidere oportet, ne honor, cui debent excellentiora committi, sui numerofitate vilescat.

CAP. II.

Non obstante privilegio fori, potest laicus ecclesia malefactorum per ecclesiam puniri.

Gregorius P. Subdiacono.

Sicut b in iudiciis laicorum privilegia turbare nolumus, ita eis prajudicantibus nobis moderata volumus auctoritate resistere. Violentis itaq; laicos coercere, non contra legem est agere, sed legi e facere subsidium.

CAP. III.

Religiosi etiam exempti in ecclesia non debent a laicis recipere, sine consensu diocesano, hoc dicit, usque ad 4. Excommunicatus.

Alexander III. in Concilio Lateran. d.

Um & plantare sacram religionem, & plantatam fovere modis omnibus debemus, nusquam e hoc melius exequimur, quam si nutrire ea, quae recta sunt, & corrigere quae profectum virtutis f impediunt, commissa nobis auctoritate curemus. Fratrum autem & Goepiscoporum nostrorum conquefitione compertimus, quod fratres templi & hospitalis, & alii religioni, indulta sibi ab Apostol. sed. privilegia excedentes, contra Episcopalem auctoritatem multa praesumunt, quae & scandalum faciunt, & grave pariunt periculum animarum: [i. e. infra.] Ecclesias igitur & decimas de manu laicorum sine consensu Episcoporum tam illos, quam etiam quoscunq; alios religiosos recipere prohibemus, dimissis quascunq; contra tenorem istum aliquo tempore receperunt.

[i. Propter hoc enim, quod ecclesiae recipiunt de manu laicorum, excommunicatos & interdictos ad ecclesiastica recipiunt sacramenta, & ad sepulturam admittunt in curia ecclesiae sui praetereorum conscientiam, & institunt, & amoveant sacerdotes, & fratres eorum ad elemosinas querendas curibus, est indultum eis, ut in adventu eorum iusando semel in anno aperiantur ecclesiae, atque in eis divina celebrantur officia, plures ex eis de una sine de diversis domibus ad interdictionem locum sapius accedentes, indulgentias privilegiorum nostrorum in celebranda officia, & spolianda mortuis abutuntur, & mortuos apud interdictionem locum sepelire praesumunt. Occasione quoq; consecratorum, quos in pluribus locis faciunt, robur & auct. Episcopalem evolvunt, dum contra eorum sententiam sub aliquorum privilegiorum obtentu munere episcopi intendunt, qui

a Denunciasset b Ca. ex. tit. in i. comp. c. Forre legendum est, ex reg. b. d. In Conc. Lat. sub Alex. III. c. p. & s. eod. tit. in i. comp. e. nunquam. f. veritath. in Concilio.

ad eorum fraternitatem voluerit se conferre. In hoc autem non tam de majorum consensu, quam de minorum assensu factum, decrevimus declaranda. Excommunicatos & interdictos non debent ad divina, etiam per religiofos exemptos, hoc dicit, usque ad 4. Abbas Sicutus.

Excommunicatos a quoque & nominatos ecclesios tam ab illis, quam ab aliis omnibus iura Episcoporum sententiam statuimus extendendo.

Religiosi etiam exempti in ecclesia non periculis et in pleno iure non instituant, nec designant mortuos Episcoporum, etiam exigunt in temporalibus ab instituta, nec aut. infra. Quod si.

In ecclesiis vero suis, quae ad eos pleno iure continentur, instituentes Presbyteros Episcopos representent: ut eis de plebis cura respondeat. Ipsi vero rebus temporalibus rationem exhibeat competentem. Institutos etiam inconsultis Episcopis non audent movere.

Hospitalarii & templarii semel in anno celebrant in ecclesia in loco interdictione, ibi tamen non sepeliantur neque venerunt, h. d. usq. ad 4. de confratribus, Abbas.

Quod si templarii vel hospitalarii ad ecclesiam venerint interdictionem, non nisi semel in anno ad ecclesiam officium admittantur, nec iurisdictionem temporalia defunctorum.

Confratres exemptorum, seu hospitalium, qui in omnibus transmissis iudicari possunt ab ordinariis iocum, h. d. usq. ad 4. Abbas Sicutus.

De confratribus hoc confirmamus, ut in praedictis fratribus omnino reddiderit, sed in praetibus suis omnimodo durent remanentibus. Propter hoc ab Episcoporum suorum sententiam praesumunt, sed potestatem suam in eos sicut in alios parochianos suos exercent, cum pro suis fratribus didum est, ab aliis quoque religiosis, qui praeterea sua Episcoporum percipiunt, & communitatem eorum sententias, & tenent privilegia, non audent venire praesumunt, praecipuos observant. Si contra institutum hoc venerint, & ecclesiam in talia iura praesumpserint, subiacent interdictione, & quaeque rini, irritum habeatur.

CAP. IV.

Suis privilegia privandus est, qui aliena detinet. Idem Archiepiscopus [& c. Episcopus] ad quosdam ista pertinet.

Dilecti filii & fratres hospitalis Hierosolymitanensis nobis conquefitione monstraverunt, quod vos eis de malefactoribus suis iustitiam faceretis, & privilegia ipsorum recipere contemneretis. [i. e. p.] Pro certo sciat, quod nos concessa vobis iustitia curtabimus, cum eccl. Rom. scriptis auctoritate confirmimur timentis.

[i. Nos ipsi elemosinas quere in vestris parochiis, & fratres eorum sepelire aliquatenus permittat. Quam quae illidem fratres vultis sine libertatibus & privilegia Romanorum, istis sine praesentibus, quae in vestris scriptis praesentibus, & in scriptis, f. v. p. a. f. m. q. iam dictis, si tunc in quibus Rom. eccl. instituitur videlicet fuisse, nullam potestatem in vestris, nec ea sibi contradicere vel derogare poterunt communitatem, etiam de vobis in veritate de latera talia poterunt communitatem.]

a Vide Calixtum Pap. i. epist. ad Episcopos Galiae, Burch. lib. 11. decr. 438. & Leo p. 14. c. 12. b. Praxeus Joann. & alio hic, vid. Marcanum Sacra. & alio in c. s. p. de sepulchris, & gloss. & Gemmanum in c. quosdam, 7. q. 4. c. de alio, & c. de Episcopis, de iust. in aliquot & vobis & vobis, d. de i. eod. tit. in i. compilat.

CAP. V.

Quam privilegia non possunt admittre excommunicati casu ad...

Idem Cantuarien. Archiepiscopo. Mandamus, quatenus ho-

In hac a: [i & infra.] Mandamus, quatenus ho-

CAP. VI.

Quam privilegia ecclesie profertur spacio xxx. annorum ho-

Idem Abbat. & Monachis S. Andreae Cisterciens. ordinis.

CAP. VII.

De privilegiis non est iudicandum, nisi eorum tenore inspecto,

Idem Ambian. d. Episcopo. Quamvis templarii & hospitalarii multa sunt...

CAP. VIII.

De suspensione censuræ, que fit Rom. eccl. non probatur exemptio...

Idem I. Apof. sedu legat. Recipimus h. literas, quas de ecclesiis censuralibus...

Idem I. Apof. sedu legat. Recipimus h. literas, quas de ecclesiis censuralibus...

perfolvitur, non ex hoc iuri dicecet. Episcopi aliquid videtur esse subtrahum.

CAP. IX.

Privilegium uni concessum non potest ad alium extendi, propter...

Sanè: & infra. Temerarium est, & indignum, aliquem sibi...

CAP. X.

In oratorio privati campana publice teneri non possunt etiam...

Celestinus III. Abulen. Episcopo.

Atentibus a litris certificari delideras, utrum templariis, hospitalariis, & aliis oratori in domibus suis...

CAP. XI.

In tota provincia exhortationis officio prevantur hospitalarii, qui...

Innocentius III. Archiepiscopo. Lugdunen.

Varum e nos tenor edocuit literarum quod fratres hospitalis sancti Iohannis, laicos & illiteratos mittunt pro elemosinis colligendis: [i & infra.] Cum enim in quadam ecclesia baptizatis, eis à prædicatione tuo collata, quidam eorum percutiens vicarium facerentem, ipsam ecclesiam sanguinis effusione fœdasset, usque ad reconciliationem divina ibidem interdicti officia celebrari: sed nihilominus d ipsi in eadivina officia celebrantur. Alios verò Presbyteros ab officio suspensos per Episcopos suos, iidem, cum sint laici, ad divina e officia restitunt exequenda. Quosdam præterea, qui cum uxoribus suis in domibus propriis commemorantur, eo quod eis de suis aliquid conferunt annuatim, ita emancipare contendunt, ut aliquibus secundum legem tertæ de sibi objectis respondere minime teneantur. Verum quia privilegium meretur amittere, qui permilla sibi abutitur potestate f: Frater, tuæ mandamus, quatenus si quos clericos aut laicos à dictis fratribus pro colligendis elemosinis cruce falso signatos inveniatis, his à quibus ipsos missos esse constiterit, per totam provinciam & tuam exhortationis officium interdicas: missos, si laici fuerint, excommunicationis macrone percellas: si clerici, ab officio beneficioque suspendas, nullo prorufus privilegio beneficio, vel appellationis remedio prevalente. Eos verò, quos in prædicta ecclesia lege tibi dicecesana subiecta post interdictum tuum divina celebrat h cognoveris, eadem poena suspensionis involvens, in ea (donec reconciliata fuerit) officia non permittas celebrari divina: Presbyteros etiam suspensos ab Episcopis suis, & per prædictos: fratres ad officia sua temere restitutos, in

a Cap. 2. eod. tit. in 2. compil. b alit. quoniam potius per te. c Cap. 1. eod. tit. in 3. compil. d al. ipsi sibi in ra. &c. e Deo, divina, deest in antiquioribus exemplaribus. f Vid. l. Indeos. C. de Iuda. l. qui sine. ff. de negot. gest. l. liberam. ff. de pecun. g Suam legitur in vulgatis libris, ex antiq. tuam restitutum est. h Celebrasse. i al. ita: & prædicti fratres, &c. ceterum ex veteribus exemplaribus. lecta impressa reperta est, & rescripti series ostendit ita legi oportere.

eadem sententiam suspensionis reducatur. Illos vero, quos ad respondendum alii secundum legem terrae pro praemissa causa afferunt non teneri, nolimus excusari, quin eos ad respondendum (subiata appellationis impedimento) compellamus.

[*Quis populus ex devotione pro sustentatione pauperum praefato loco mittere consuevit. Quidam vero qui non sufficienter pro se loca omnia circumdant, sibi clericos, sacerdotes, sacros etiam ritibus nec religiosis in nequitia exercitatos assumunt, etiam peioribus torculari charactere imponentes, sicque, quae de ornatu deferunt, se valde inobsequiosos in alios ostendentes, etiam et populam graviter scandalizant, cum ipsi praefatis praesentem tamen singulorum officium, et tam clericis quam sacerdotibus proponantur: et non solum Episcopi inobediens existunt, verumetiam quasdam immunitates, tanquam ab Apostolica sede sibi in datus praesumunt, sibi tenere intendunt.]*

CAP. XII.

Contenta in instrumento perito probari possunt per testes, qui illud perlegerunt, si deponant de tenore, et quod erat sine vitio, h. d. Eximio et ubi casus ita clarus.

Idem Abbati et conventui S. Petri Eugubini.

Cum olim a. e. semus apud Perusium constituti, et tunc illi Abbas privilegium Lucii Papae nobis praesentans Episcopi asserentis hoc in suum praedictum reducere, non fuit effectui mancipatum: et infra. Te igitur et praefati Episcopi procuratoribus, in nostra praesentia constitutis, B. b. basilicam XII. Apostolorum Presbytero Cardinali. Adimus in mandatis, ut super amissione et tempore privilegiorum et testes reciperet, quos duceres producendos, qui fideliter redigit in scriptis depositiones x. testium juratorum: quorum depositionibus publicatis, nisi procuratores ad producendos testes, per quos indutos, a parte adversa repellerent, inducias postularunt: quas sub eo tenore illis duximus concedendas, ut apud sed. Apoft. probarent, quae vellent, ubi onus probationis pars altera subiisset: [*et infra.*]

Nos vero tam per depositiones testium, quam assertiones quorundam fratrum notatorum liquidum cognoscimus, talem dicti privilegii fuisse tenorem, quod videlicet coenobium vestrum nullo mediante ad Roman. eccl. pertinere, et quod non liceret alicui Episcopo eidem monasterio et eius ecclesiae excommunicationem indicare, ut fratres illic Domino servientes, ab omni potestate liberi, Rom. eccl. libertatis gratia potuerunt, et quod nulli in eis mentio dicecesani Episcopi habebatur: illud etiam attendentes, quod cum tu filii Abbas tempore Celestini praedecessoris nostri ad ipsius praesentiam accessisses, ipse in praesentibus ecclesiae tuae privilegii te (licet excommunicatus ab Eugubini Episcopo diceretur) tanquam non ligatum admittit ad osculum (quod praesumitur non fecisse, nisi monasterium vestrum cognovisset ad Roman. eccl. specialiter pertinere) decernimus privilegium illud Lucii Papae, quod sine reprehensione bullae chartae vel litterae apparebat, quando fuit nobis ostensum, illius fuisse tenoris, cuius per depositiones testium et assertiones fratrum noscitur extitisse.

[*Ceterum quoniam infra tempus datum terminum excepimus qui producendi testes, datus fuerat, defecerunt.]*

CAP. XIII.

Innovatio privilegiorum novum jus non tribuit, sed antiquum conservat, h. d. quoad titulum.

Idem Cathedrali de electo et Abbatibus Fontium.

Ex parte et Abbatibus ac fororum Iortem. ecclesiae extitit intimatum, quod Meldem. Episcopus com-

^a Cap. 2. eod. tit. in 3. compil. vid. Bald. in l. fin. C. de ed. Bart. et al. de teste. Specul. tit. de legato. 6. superest. num. 17. Dillor. in l. ult. C. de edicto D. Hadr. tit. b. P. c. al. privilegii, d. Catholon. et Cap. 3. eod. tit. in 3. comp.

missionis occasione cuiusdam (pater et filius) iudices delegatos ebeant (in qua nulla mentio habetur de ipsorum privilegio, quae illas et cetera iudicum iurum & populum Iortem. ad Apostolicum sedem mitti mediante spectare declarantur quorum iure iurandi eos incepti graviter molester, obsequiosam ipsi, ac a clero & populo Iortem. subdilectionem etiam requirerent: et infra. Verum cum iudices illi de gravarent, ad appellationis beneficium commoverunt. Sed iudices appellationi non deferunt, fragilitati sexus compariens eorum, in Abbatis communicationis, & in clero, & in populo Iortem. interdicti sententias promulgent. Sed cum iudices Iortem. ecclesiae praedictae et alia in nostra praesentia lissent, privilegium nobis Apostolicum obtinuerunt, quod ecclesiam Iortem. constituta de Iortem. non am specialiter pertinere. Nos tamen eorum iuram propter appellationem praedictam, dicitur obtinuerunt, quia tandem nullus apparuit idoneus respectu ad partem & defenderet adveniam, privilegium ipsi ad eccles. Iortem. concessam duximus innovare, ut per innovationem ipsius eadem ecclesiam in iuris accretat, quam per privilegium praedictum nostrorum obtinuit: cum per hoc non videretur innovare, sed antiquum jus conservare aviam.

CAP. XIV.

Ecclesiae utem duplici privilegio excommunicati, iure iurandi uno, potest nihilominus ex alio se iurare et cetera: non exemptus promittit obedientiam duximus, et cetera: exemptus non potest sine licentia duximus ecclesiae iuramentum non exempto: et si exemptus de facto in ius se exempto ecclesiam, cedat iuri Episcopi.

Idem Colubien. et Episcopi.

Cum olim a. propter quantitates, quae ad nos priorem & canonicos monasterii Colubien. ad nos bebant, pro quibus ad iudicium nostrum licet appellatum, motam feceris longinqua, eadem tamen cetera nullius comparuit responsalis, in quo tamen, ut minimum duximus praesentendum, in quo tamen, ut mitterent super privilegio omnibus & liberant, quae a Rom. Pontif. vel ab M. quondam Colubien. pifcopo se habere dicebant, & super aliis quantitatibus adversus eos a Colubien. ecclesia inventis, ad nos vram sententiam recepturi: et infra. Interim tamen trique parti liceret coram dilectis filiis vobis de ditione, & de Serra et Abbatibus, & fra. Monacho Cantuarie, quibus causa prius fuerat delegata, proponere probare, si quid aliud proponendum ducere, et cetera: et infra. Iudices autem iustitiam esse de causa credentes, monasterium sanctae Colubiae expensis, quas per quadriennium occasione huiusmodi negotii juraverat se fecisse, damnantur, interim tamen scopus contulerat monasterio S. Crucis, cuiusdam assensu per portarum Regis cartero. Primum, quia idem M. praedecessor tuus fuerat canonicus praedicti Episcopi duo millia Marabatinorum, quae recipere in Episcopi iam promotus monasterio debet praesentato: ipsum ad restitutionem eorum iudicio condempnato: Insuper Colubien. assensum propria ratione fundarat (quia pars S. Crucis nec praesentatione, et cetera: sententia alia probationibus contra se factis oblati, iudicantur in ius Colubien. ecclesiae, cum praesentatione medii temporis revocari: et infra. Tandem praesentatione

^a Haec duo vobis, per litteras, huius in scriptis, C. de iur. Vaticani. b. asserentis, c. ad Iortem. d. de iur. in 3. compil. e. Serra. ubi Serra. e. de iur. praesentatione. g. ad Iortem. abbatum.

CAP. XVI.

Exemptus ratione certae rei vel certi loci, non censetur exemptus respectu alterius rei vel loci, h. d. & est textus notabilis, & multum allegabilis.

Idem Episcopo Lingonensi.

Um capella a ducis Burgundiae b gaudere dicitur huiusmodi privilegio, quod nullus Archiepiscopus vel Episcopus in personis canonicorum ejusdem capellae suspensionem vel excommunicationem aut interdicti sententiam audeat promulgare: quidam capellae supradictae canonici, qui parochiales ecclesiae a te tenent, occasione privilegii praescripti in his etiam, quarum jurisdictionio ad te pertinet, ita se dicunt exemptos, ut quantumcumque graviter interdum excedant, tuae correctioni recusant & sententiae subjacere. Quocirca mandamus, quatenus in quantum exempti sunt ejusdem ratione capellae, Apostolicis privilegiis deferas reverenter: sed in quantum ratione parochialium ecclesiarum vel alius jurisdictionem tuam respicere dignoscuntur, officii tui debitum in eosdem libere prosequaris.

CAP. XVII.

Ter exemptionem concessam monasterio, capella sibi subiecta non censetur excepta.

Idem Abbati & fratribus Evasen. c. canonicis.

Ex ore d. sedentis in throno procedit gladius bis acutus, quoniam ex ore Roman. Pontif. rectissima debet exire sententia, quae contra iustitiam nulli parcat, sed reddat unicuique quod suum est. Cum igitur inter vos & Vigor. & Episcopum, super monasterii vestri subjectione, ac libertate controversia videretur: monasterii vestri propositus procurator, quod idem monasterium ab ipsa sui fundatione liberum existit & exemptum: & ad hoc probandam privilegia praedecessorum nostrorum inducens, unum Constantini, & alterum Alexandri, nec non indulgentias Cle. & Celest. quorum usum continuum a longis retro temporibus per depositiones testium ostendere nitentur: & infra. Porro in privilegio Constant. quiddam contineri percipitur, per quod idem cenobium videtur ad jurisdictionem Episcopi pertinere: videlicet, quod Abbas ejusdem primum locum post Vigor. praesulem semper obtineat. Vnde cum locum ipsam obtinere non possit in generali concilio, neque in provinciali: quoniam absens esset, ut Abbas primum post illum super alios Episcopos residere: relinquatur ergo, quod locum illum in episcopali synodo intelligatur habere: quare tenetur ad synodum episcopalem accedere, ac per hoc ipsius statuta recipere ac servare. In privilegio vero Alexandri Papae quiddam f. aliud continetur, per quod diceceus Episcopus in eodem cenobio jurisdictionem suam (et si non in omnibus, in quibusdam tamen) retinuisse videtur: cum in illo dicatur, quod Vigor. Episcopi ab ejusdem loci fratribus aliquid iniuste non exigant, sed his tantum contenti permanent, quae praedecessores eorum antecessoribus suis constat rationabiliter impendisse: unde constat, quod Abbas Episcopiis aliqua de suis exhibere tenentur. Nos igitur his & aliis diligenter auditis: cum a neutra parte sit probata praescriptio, sententialiter definimus, quod Evasen. & cenobium liberum est in capite, & soli Rom. eccl. subiectum, tutela tamen ipsius Cantua. Archiepisc. reservata: in membris autem, quae non probatur exempta, a te. Episcopo ipsam subjacere decernimus: propter quod Abbas ad synodum b ejus debet acc-

monasterium populum sententiam non valere nec tenere. Quod si alius etiam sententia memorata teneret, quia tamen monasterium fuit indefensum, nec exhibita fuerat coram eis privilegia libertatis (ne delictum personam damnatum ecclesiae redundaret) debeat ad exhibitionem privilegiorum suorum admitti: quod sibi concedi de solita benignitate sedis Apost. postulavit. Nos igitur attendentes, quod eadem libertas non solummodo pro libertate monasterii faciebant, sed etiam exprimebant nos nostrum, & eccles. Rom. iustitiam tuebantur: ne in monasterio lesio redundaret, ad privilegia exhibenda, prorem ejus de gratia duximus admittendam: & infra. Illi quibus in qua concessam, & libertatem, quam ei in hoc tempore ipsius Episcopi Apost. sedes indulgit, quod nobis confitetur extortum fuisse in Episcopi concessione canonis, ut assensum, & concessio paginam in vultu lineis habuisse rasuras, & subscriptiones singulas sine singulis subscriptionum manibus adnotatas: scripsum autem, quod nobis exhibitum fuerat, nec rasuram praesentate, nec esse variis subscriptionum manibus variatum, sed a primo ad ultimum eadem manu conscriptum, libertatem ab ipso Episcopo concessam [per extorcionem] irritam decernimus & inane: super hoc sententiam delegatorum iudicium confirmantes. Quia vero evidenter agnovimus ex privilegiis antedictis, praedecessores vestros ecclesiae sanctae Crucis libertatis privilegium indidisse, & quod in ea possessione tandem fuerit liberatus, quod aliis etiam cessantibus praescripsit: libertatem ei a praedecessoribus nostris indultam, auctoritate apost. confirmamus, tibi super hoc silentium imponentes. Super a hoc autem in nullo sententiam delegatorum iudicium derogamus, cum ipsi de hac non cogoverint libertate: & infra. Cumque libertatem a praedecessoribus nostris indultam monasterio confirmamus, ad ius professionis (quod est contrarium libertati) monasterium decernimus non tenere, non derogantes iudicibus delegatis, quibus libertatis privilegia non fuerant praesentata: in ceteris autem iuram a praedictis iudicibus sententiam pro Colabrien. ecclesia confirmamus.

CAP. XV.

Contra privilegia ecclesiae minori spacio quadraginta annorum non professionem h. d. secundum verum intellectum.

Idem Episcopo & magistro G. Lemo-vicis.

Quidem b ad praesentiam nostram Abbatis & conventus Naviacen. ex una parte, & templariorum de Teon. ex altera procuratoribus, procurator monasterii propositus, quod cum decimas terrarum de Sarole suo quere possederint antequam ad templarium dominium pervenissent: & postquam templarii terras acquirere, praedictas decimas earundem per xl. annos impeditur, proinde possederint, nunc eis ipsas subtrahere non videntur: [1 & 7] Discretionem vestram mandamus, quatenus si Abbas & monachi sufficienter ostenderint, quod templarii decimas de terris praedictis per xl. annos minus perciperint sine lite, vos ad praestationem ipsorum templario compellatis. Cum enim tanto tempore contra indulta privilegia decimas solverint, eis remissio tacite praesumuntur. Quod si in probatione ostenderit, ab ipsorum impetitione templarios absolventur: ipsi super hoc silentium perpetuum & imponen-

a C. eod. tit. in 3. comp. b al. Divinen. in veteri comp. ita, Bohemia: sed vaticana & alia exemplaria constant. habent Burgundia. c Evasen. al. Evasen. d C. eod. tit. in 3. comp. huius sumitur ex Apoc. c. 1 & 7. e Vigorisen. al. Vigoren. f quoddam in antiq. g Evasen. h Vid. Concil. Trident. sess. 24. de reform. 22.

[1] Hic igitur & alia quae coram praedicto capellano fuerit scripta plenius intellectus, quia de ipsis non potuit excludi plena [1]. a. super hoc autem. b C. eod. tit. in 3. comp. c Di. huius propositum deest in antiq. Cod.

atque, primumque locum post Vigor. Episcopum obtinere: pro ipsis quoque membris non exemptis, idem Abbas teneat Vigor. Episcopo exhibere reverentiam, obsequium & honorem: quibus Vigor. Episcopus sibi competenter exhibitis debet manere contentus.

CAP. XVIII.

Receptus sub prelosum Papa, per hoc non censetur exemptus. hoc dicit.

Idem Ausonem. Episcopo.

Ex parte tua fuit quaesitum, utrum clerici & laici qui literas protectionis ostendunt, in quibus persone sine expresso nomine cum omnibus rebus suis sub Apostolica protectione consistere declarantur; a jurisdictione Episcopi diocesani sint exempti. Nos tibi autem tibi respondemus, quod per literas huiusmodi ab Episcoporum suorum potestate minime subtrahuntur.

CAP. XIX.

Religiosi, quibus a Papa concessum est, ut ecclesias ei subjectas possint in propriis usus convertere: non auctoritate propria, sed a diocesano possessionem illarum ecclesiarum recipere debent: nisi in privilegio aliud exprimat.

Idem Eliden. Episcopo. c.

Pastoralis d' officii: & infra. Interrogasti utrum vicis religiosi, quibus a sed. Apost. est indulgum, ut ecclesias suas in proprios usus possint convertere, decedentibus personis earum, liceat auctoritate propria possessionem earundem intare, vel per dice. Episcopum & in ipsa sint potius inducendi. Ad quod respon. nisi forte in indulgentia summi Pontificis id contineatur expressum, suo Episcopo inconsulto, in possessionem ipsarum eis non est licitum introire: quia per indulgentiam huiusmodi episcopali iuri non credimus derogari.

CAP. XX.

Si in propter cuius delictum positum est interdictum, illud non servat, alii nihilominus servare tenentur: scilicet si ille non servatur, in cuius favorem latum fuit.

Idem Episcopo ex capitulo Tripoli. f.

Religiosi per sed. Apost. & edoceri, utrum cum propter hospitalarios vel templarios civitas vestra generali supponitur interdictum eidem non servantibus, vos illud teneamini observare? Ad quod duximus respondendum, quod illorum excessus vobis non prebet licentiam excedendi. Sed si prefati hospitalarii vel templarii privilegiorum suorum fines exceperint, violando temere interdictum, quod pro eis fuerat promulgatum: ne videantur de aliorum metu ridere, vos in penam presumptionis eorum, quamvis ipsi violaverint interdictum, de nostralicensia celebretis.

CAP. XXI.

Privilegium concessum monasterio, ut eius monachi excommunicari non possint, intelligitur de monachis existentibus in monasterio, vel in ecclesiis suis subjectis utroque iure. hoc dicit. Et est casus quotidianus.

Idem.

Quoniam h' per confessionem constat partis adversas, quod Nepestinus Episcopus, ius episcopale percipit in ecclesia sancti Basilii de i. Flagen, credimus quod non obstante illo capitulo privilegii, quod monasterio est indulgum, ut nullus Episcopus ecclesias utroque iure illi subjectas interdictio supponere, vel monachum seu clericum ejusdem monasterii synodare vel excommunicare presumat, prefatus Episcopus possit interdicare dictam ecclesiam, & excommunicare monachum seu clericum vestrum ad eius regimen deputatum, cum alterutrum de jure fuerit faciendum: quo-

a C. eod. tit. in 3. comp. b aliter. c Helsen. al. Beben. d C. eod. tit. in 3. comp. e Dilecto. Episcopum. dicit in plerisque exemplar. f Tripolitan. g Cap. 3. eod. tit. in 4. comp. h C. eod. tit. in 4. comp. i al. Basilius de Flagen. al. Flagan.

niam illud capitulum esse intelligendum, nec in monachis aut clericis in ipso monasterio permanentibus ad ecclesias destinatis utroque iure sibi subditis.

CAP. XXII.

Episcopus remittens aliquid ecclesie de iure proprio remississe videtur non facta praesentia, sed & in sua voluntate.

Idem Londonem. a Archiepiscopo April. de lego.

Quia circa b. & infra. Quod si quidem omnium sanctorum privilegium penderetur ad episcopos, per episcopos decimas remittentis indulgentiam ex parte valeant ad possessiones acquisitas, & possessiones acquirendas.

Super quo tale damus responsum, quod si decimas illarum remissio facta extiterit secundum consuetudines, praedecessor tuus indefinito decessit & quidem monasterio remittendo (cum nihil excepisset, de quo excepisse, ac in beneficiis plenissima sit in possessione habenda, nec debeat una eademque libertas a iure jure ceteri) intellexisse videtur, non sine decessit possessionem illius temporis, sed fore.

CAP. XXIII.

Penit. concessum ordinem quatuor parochialium, ubi ibi servata, ubi penit. tria privilegia ipsorum. Item non dant pallium. Secundum ibi, de iure, quia non solum in ferri factum, praeterquam in casibus h' exceptis. Tertium in omnibus, quia ad ipse appellatur, & in hoc privilegio de iure.

Idem in Concilio generali.

Antiqua Patriarchatum d. sedam privilegium, ut post Romanam ecclesiam (quae de honoribus non super omnes alias ordinatur) praestetur alioque paratum, utpote mater universorum Christi fidei (magistra Constantinopolitana prima, Alexandria secunda, Antiochena tertia, Hierosolimitana quarta) locum obtineat: servata caetera prout in antiqua illa quod postquam antistites eorum a Romana ecclesia receperint pallium (quod est plenitudo potestatis) praestito sibi fidelitatis & obedientiae iuramento, licenter & ipsi suis suffraganeis pallium impendant, recipientes pro se possessionem canonice, si per Romana ecclesia sponsonem obedientiam ad eorum dominice: verò Crucis vexillum ante se faciant, nec deserant, nisi in urbe Romana, & ubiqueque summus interpres praesens extiterit, aut eius legatus uocatus ad pontificis dignitatis. In omnibus autem praedictis circumstantiis subiectis ad eos (cum necesse fuerit) provocetur: salvis appellacionibus ad sedem apostolicam interpositis: quibus et ad omnibus iurisdictionibus deferendum.

CAP. XXIV.

Privilegium religiosi, cuiuslibet in possessio episcopi, quod suo tempore interdictum, intelligitur de alio monasterio parochialium, nec in seculo, sed in tempore si armis ordines, nec in seculo, vel de illis qui bona sua in dedecus habent, nec in seculo. Privilegium religiosi, cuiuslibet in possessio episcopi, nec in seculo, sed in tempore si armis ordines, nec in seculo, vel de illis qui bona sua in dedecus habent, nec in seculo.

Idem f. in eodem.

a London. b C. eod. tit. in 4. comp. c De iure locutione an & quando equivoque non veritas, sed de iure c. 19. d De Patriarchatum praesentibus, legimus de iure Chastm Cat. glor. mundi. p. 4. cap. 5. de. hoc de iure c. 2. Conc. n. 30. & seq. si quis tam locum. e Sed de iure privileg. f Sed de iure illius locum. Londonem. p. 1. tit. in 4. comp.

V privilegia, que quibusdam religiosis Romana con-
cessa sunt, permancant inconcussa, quædam in
eisdem declaranda, ne minus sanè intellecta
perturbentur ad abulum, propter quem possint merito re-
vocari, quia privilegium meretur amittere, qui permissa
sibi abutitur potestate. Sanè quibusdam regularibus
apostolice sedis indulgunt, ut his qui fraternitatem eorum
assumpserint, si forsitan ecclesie, ad quas pertinent, à di-
vinit officii fuerint interdicti, ipsosque mori contige-
rit, sepultura ecclesiastica non negetur, nisi excommu-
nicati vel nominatim fuerint interdicti. Suos quoque
confratres, quos ecclesiarum prælati apud ecclesias suas
non permiserint sepeliri, nisi excommunicati vel inter-
dicti fuerint nominatim, ipsi ad ecclesias suas deferantur
sepeliantur: hoc senem de illis confratribus intelligimus,
non quod ad hæc manentes in seculo eorum ordini sunt ob-
sequii, autaro habitus seculari: vel eis, quia bona sua de-
dicant inter vivos, retento sibi (quandiu in hoc seculo
vixerint) usufructu: qui tamen sepeliantur apud ipso-
rum congregationem vel aliorum non interdictas ecclesias,
in quibus elegerint sepulturam: ne si de quibuslibet
sepulchrum fraternitatem assumptibus fuerit intellectum,
pro duobus aut tribus denariis annuatim sibi collatis, dis-
solvantur paniter & vilescat ecclesiastica disciplina: certam
tamen & ipsi remissionem obtineant ab Apostolica sibi
sede concessam. Illud etiam, quod hujusmodi regula-
ribus est indulgunt, ut si qui fratrum suorum qui ab eis
missi fuerint ad precipiendas fraternitates sive collectas in
quamlibet civitatem, castellum, vel vicum advenierint, si
ibi non locum à divinis officii sit interdictus, in eorum
termino avertant semel in anno aperiatur ecclesie: ut
etiam excommunicatis, divina ibidem officia celebren-
tur, sic intelligi volumus, quod in eadem civitate, aut
castro, aut villa tantum ecclesia ejusdem ordinis fra-
tribus semel (in dictum est) aperiatur in anno: quia li-
cet pariter dictum sit, quod in eorum iucundo adven-
tu ecclesie aperiatur, non tamen ad ecclesias ejusdem
loci dicitur, sed prædictorum locorum conjunctim sano
intellectu est intellectus: ne si hoc modo singulas ejus-
dem loci viderent ecclesias, nimium vilipendi contin-
geret locorum interdicti. Qui verò contra declara-
tiones prædictas quicquam sibi usurpare præsumperint,
gravi subiacent ultioni.

CAP. XXV.

*Tempore generalis interdicti, Episcopi non prohibent, qui fuerint
ab illis interdictis locis celebrare possunt. & hodie istud non est
prohibendum Episcopis, sed ius commune: ut in c. si de sent. ex-
com. in c. 6. & in c. si non habetur an & quando, & qualiter possit ce-
lebrare in interdictis.*

Idem a in eden.

Nonnullis est religiosis indulgunt, in favorem
pontificalis officii ad Episcopos extendentes conce-
ditur, ut cum commune terz interdictum fuerit, ex-
communicatis & interdictis exclusis, possint quandoque
sua clausis suppressa voce, & non pulsatis campanis di-
vinit celebrare officia: Nisi & hoc ipsum eis expressè fue-
rit mandatum. Verum hoc illis concedimus, qui cau-
sam quam non præfiterent interdicti, nec quicquam
illius vel fratris ingesserint, tale compendium ad ini-
quum pendium petraherent.

CAP. XXVI.

*Parvula non sunt violanda etiam indreted. hoc dicit gene-
raliter III. Archiep. & Episcopi, in quorum aloe,
pontificia & Prioratus Cluniacens. mensa-
stria sub jella constituit.*

*Innocent. III. in Const. Lateran. 4. & c. 6. d. 11. in 4. com-
pila.*

Quanto amplius: & infra. Sanè dilecti filii Abbas &
conventus Cluniacens. a gravem nobis querimoniam
obtulerunt, quod quidam vestrum & vestrorum
officiales, cum in eos & sui ordinis monachos non pos-
sint excommunicationis & interdicti profere senten-
tias, eo quod super hoc Apostolice sedis privilegiis sunt
muniti, in eos, qui molant in molendinis, vel coquant
in furnis eorum, quicquid vendendo seu emendo, aut a-
liis eis communicant, sententias præferunt memoratas:
& sic Apostolicorum privilegiorum, non vim & pote-
statem, sed sola verba servant, dicti ordinis monachos
quodammodo excommunicant, dum eis alios commu-
nicare non sinunt. Ex quo illud etiam evenit inconve-
niens, ut ipsi monachi quantum ad hoc judicentur judi-
cio laicorum, & qui eis communicant in prædictis, ma-
jorem excommunicationem incurtant, quam etiam ex-
communicatis communicando fuerint incursum. No-
lentes igitur hæc crebris ad non clamoribus jam perlata,
ulterius sub dissimulatione transire, vobis universis &
singulis mandamus, quatenus hujusmodi sententias in
fraudem privilegiorum nostrorum de cætero non feratis:
quia si super hoc ad nos demò clamor ascenderit, non
poterimus conveniens oculis pertransire, quin promul-
gatores talium sententiarum severitate debita casti-
gemus.

CAP. XXVII.

*Qui in habitu, & tonsura, & cæteris ut laici conversantur, de-
prehensi in maleficio, se pro clerico non defendunt, ita communiter
sumuntur.*

Idem V. quondam Anglorum regina illustri.

Ex parte tua fuit propositum, quod nonnulli litera-
ti, quos nec habitus nec tonsura clericos profiterentur,
in terra tua jurisdictioni subiecta degentes, cum depre-
henduntur in aliquibus foris factis, ut jurisdictionem
tuam eludant, & debitam pro delictis ultionem evadant,
assumunt seu etiam refumunt tonsuram abjectam seu
habitum clericalem, licet ante pro laicis ab omnibus ha-
berentur. Ne igitur tonsura, vel habitu sic refumpro,
malitia foveatur, si tuam jurisdictionem exerceas in hu-
jusmodi delinquentes, qui sine tonsura & habitu in de-
licto fuerint deprehensi, æquanimiter duximus toleran-
dam: cum malitiis hominum indulgendi non debeat, sed
potius obviari.

CAP. XXVIII.

Tarifis & in locis vicinis ius civile legi non debet.

Idem. c.

Super specula: & infra. Sanè licet sancta ecclesia se-
culum secularium non respuat famulatum, que æqui-
tatis & iustitie vestigia imitantur: quia tamen in Francia
& nonnullis Provinciis, latè Romanorum Imperatorum
legibus non duntaxat, & occurrant ratio ecclesiastica
causis tales, que non possint statuti canonicis expediri:
ut plenius sacre pagine inscribitur: [1 & 7.]

Ermiter interdicimus, & districtius inhibemus, ne
Parisius, vel civitatibus, seu aliis locis vicinis interim exclu-
datur, verum etiam per Episcopum loci excommunica-
tionis vinculo innoderit. Vos autem filii, sic diligenti præ-
sertim servertis, & faciatis studiosius ab aliis observari, quod verè
avocis sponi possitis merito comprobari, dum parasymplos suos eru-
dendos ad episthalmica carmina curaveritis promoveri. Dat. Rom.
Pontificatus nost. an. 4. 11. 11. 11.

a De ordin. Cluniacens. origine & antiquitate Chass. in Cata-
log. glor. mundi. p. 4. b Vid. Covar. pract. que. 1. c. 32. c Ca.
Paris. & cæc. Prælat. Paris. constitutum quare supr. de magistris, &c.
d Quatenus gloss. & Di. hic quærit an omnes subisti Imperato-
ri. vide Chass. in ead. glor. mundi. p. 5. conf. 11.

[1 Et discipulo Helysi liberius iuxta fluentia plenissima refectant, ut columba dum in januis sales non invenierit, ad quasi dicitur videri valeant pedes suos.]

CAP. XXIX.

Innovatio privilegii ius novum non inducit, sed vetus conservat.

Idem Episcopo Bajocensi.

Quia & intentionis nostrae: [1 & 7] Cum innovatio nec ius novum conferat, nec etiam tollat vetus, et in costatu esse volumus, in quo tempore impetrata innovacionis dignosceris extitisse. Catechum nullum per hoc intendimus iuri alias eidem monasterio competenti praedictum generari.

[1 Non extitit, ut per innovacionem quam fecimus cuiusdam scripti monasterii S. S. Callomen. quod in registro bo. vne. Alex. pp. p. n. repetimus contineri, derogaretur ecclesie Bajocensi.]

CAP. XXX.

Privilegiat ut ubi possint cum altari viatico celebrare, hoc possint sine licentia praelatorum.

Idem.

In his 6, que ad cultum divinum facere dignoscuntur, non maligna sed benigna esse potius interpretatio faciend. Unde mirari compellimur, quod cum fratribus predicacionibus & minoribus duximus indulgentium, ut ubicunque fuerint, sine parocialis juris praedictio cum altari valeant viatico celebrare: quida nimis stricte interpretando indulgentiam nostram nituntur asserere quod per eam praedicti fratres praeterea praelatorum ad sensum facere hoc non possint: propter quod eos celebrare juxta indulgentiam Apostolicam non permittunt. Cum autem eis nihil conferret memorata indulgentia, sine qua id praelatis annuentibus liceret eisdem: fraternitati tuae mandamus, quatenus interpretatione huiusmodi reprobanda, dum tamen ab aliis, quae iure parociali proveniunt profus abstanteant, datam eis sic licentiam celebrandi auctoritate nostra non differas publicare, ita quod praedicti fratres aliquam ex indulgentia nostra videantur in hoc gratiam consecuti.

CAP. XXXI.

Privilegium de decimis novatum non solvendi non comprehendit decimas tempore privilegii impetrati possessas ab aliis, nisi de possessione alterius in privilegio fiat mentio.

Gregorius IX. majoria ecclesie & Christianitatis Detaro & Arelodidae.

Idem.

Vidam inter priorem & conventum de Butele d. ex parte una, & priorissam & moniales de Campesse. ex alia, super decimis lite mota: & infra. De consilio fratrum nostrorum decernimus, iuri praedictorum prioris & conventus super decimis novatum, in quarum erant possessione tempore illo, quo indulgentia Apostolica impetrata fuerunt, a parte altera de decimis novatum non solvendi non debere per eas non facientes de hoc aliquam mentionem, praedictum generari.

CAP. XXXII.

Confratres privilegiorum, nisi se ad eos in totum transfulerint, ad episcopalia iura tenentur.

Idem.

Vidam (sicut adferis) in privilegiorum fraternitate accepti, nolunt tibi de iuribus episcopalibus respondere. Verum quamdiu huiusmodi fratres moram in domibus suis fecerint, eos compellere poteris ad dicta iura, tibi integre perfolvenda.

a. Bajon. b. Doctores in c. si. su. de sil. nifi. & in c. Albertus. & c. significavit. De testibus. c. Glos. & Di. in ca. quoniam. De privileg. l. 7. & Sylvestrius in Summa, verbo altare. q. 6. d. al. de Euseb. e. Vide l. si. quam Bald. dicit esse singu. C. de iure sig.

CAP. XXXIII.

Quoad privilegium remissionis decimarum, sententia iurata non valet.

Idem Arletam. capensis.

Consultationi vestre b. quod cetera, de qua memoria quod aliquando culta fuisset, etiam religiosi viros novitate de non solvendi decimas iure censi. Cum alias nonnumquam concesso indulgentiam de novalibus plus eis dispensata, quibus tatis adferre.

DE PURGATIONE CANONICA

TITVLVS XXXIIII.

CAP. I.

Infamatus fide dignus per iuramentum si purgetur, censetur non idoneus enormiter peccari.

Ex Concilio Triburino.

Notabilis a homo, vel ingenuus, si in iudicio accusatus crimen negaverit, si iudex eum non sciverit, cum duodecim ingenuis de eorum Si autem antea deprehensus fuerit in factis, aut falso testimonio, non admittatur ad iuramentum, sed ei (sicut qui ingenuus non est) purgationem.

CAP. II.

Infamatus tertio monitus si corripuerit, nisi ad purgationem officio suspenditur.

Ex Concilio Agathensi.

Si quis Presbyter negligens vite suae, tertio de se suspicari permiserit, & populum in illo iuramento, seu banno Christianitatis adfuerit, admoneatur & primo scilicet ad iuramentum eius pacifice, certique censoreo, etiam si defuerint, admonetur & primo scilicet ad iuramentum deinde sub duobus vel tribus testibus: & si non daverit, Episcopus eum publica interpretate adnotet. Si vero nec sic se corripuerit, ab officio suspensus usque ad condignam satisfactionem, ne populum in scandalum patiatur.

CAP. III.

Etiam regulares purgari se de delictis facinorosis non possunt.

Ex Concilio Meldensi.

Moniales si libidinibus infervere acciderint, manifeste detegi non valuerint, erga regulam opinionis malam famam canonice purgare coguntur.

CAP. IV.

Si delictum est probatum, non inducitur purgatio, nisi quoad titulum.

Ex eodem.

Si quis de gradu ecclesiastico raptoceus, sponsarum se consentorem vel iuramentum non fuisse prodiderit, a proprio gradu repellatur. Et si in similibus exinde suspicacionibus fuerit populum, canonice se expuret.

CAP. V.

Infamatus contra quem crimen probatum non potest esse purgare iuramento de veritate: compurgatus vero in iuramento Innocentius Papa d. Aquilano. Pammachio.

Mentum. Episcopo.

Quotiens & Tridentinus Episcopus de iuramento impetratus sit, vos latere non credimus sed iuramentum.

a. Referunt Barck. l. 8. de iur. & in c. si. su. de sil. nifi. & in c. Albertus. & c. significavit. De testibus. c. Glos. & Di. in ca. quoniam. De privileg. l. 7. & Sylvestrius in Summa, verbo altare. q. 6. d. al. de Euseb. e. Vide l. si. quam Bald. dicit esse singu. C. de iure sig.